

حمیدرضا قانونی¹، پروین غلامحسینی²

1 استادیار و عضو هیأت علمی دانشگاه پیام نور نجف آباد (تخصص عرفان و ادبیات معاصر)

2 کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی

چکیده

بازتاب مسائل اجتماعی و سیاسی یکی از موضوعات رایج در ادبیات معاصر است و نهال آن در دوره مشروطه کاشته و پرورش یافته است. مهمترین موضوعات منعکس شده در اشعار شاعران عرصه مقاومت، افکار آزادی خواهانه و قانون خواهی، مبارزه با استبداد، وطن پرستی، بیداری مردم و برانگیختن احساسات ملی و میهنی، ترویج آزادی های فردی و اجتماعی، انتقاد از نابسامانی ها و آشنا کردن مردم به حدود و حقوق شان، اصلاحات سیاسی و تغییر و تحول بنیانی از طریق بیداری بود. نگرانی از آینده ی وطن و دلهره ی کسب آزادی در اشعار شاعران مشروطه و معاصر جای بزرگی را اشغال می کند. به همین دلیل در شعر آنها سخن از اسارت و محدودیت کاربرد زیادی دارد و در سراسر اشعار خود سعی کرده فضای جامعه را عوض کنند. در این پژوهش، ضمن تعریف ادبیات پایداری و ویژگی ها و شاخص های آن و بیان زمینه ها، عوامل پیدایی و رواج ادب مقاومت، به شرح و توضیح مهمترین تم های اصلی و مطرح (وطن، آزادی، مبارزه با ستمگران، بیداری و آگاهی مردمی و یادآوری عظمت گذشته ایران) در اشعار سه تن از شاعران عرصه مقاومت (حمید مصدق، قیصر امین پور و بهار) پرداخته می شود؛ سپس با ارائه مصراع ها و ابیاتی به شرح، توضیح و تبیین مفاهیم مذکور در اشعار این شاعران پرداخته می شود.

واژه های کلیدی: ادبیات مقاومت، هویت ملی، شاعران معاصر و مشروطه